

Muhulane

Nr 12 (265)

10. detsember 2011

Muhu leht

Head muhulased ja meie sõbrad!

Oleme koos teiega jõudnud läbi argiste tööde ja tegemiste 2011. aasta viimasesse kuusse.

Tehes lõppeva aasta alguses plaane, olime kõik rõõmsas ootuses ja lootuses: 2010. aasta oli majanduses tõusuaasta ja üldised prognoosid andsid tubli annuse optimismi. Ka vallale oli 2010. a edukas, mis andis käesolevaks aastaks kindlustunnet.

Paraku ei lähe elus ja majanduses alati nii, nagu me soovime. Mäletame selle aasta algusest lõputut lumemõllu ja tõsiseid külmakraade ning sellega seotud probleeme ja ehkki oleme vaid killuke kogu maailmast, puudutab kõik laias ilmas toimuv ka meid: euroalas valitsev kriis ja ebamäärasus määrab ka kindlasti meie elu siin saarel. Hoolimata paberil toodud ilusatest numbritest ja majanduse kosumisest ei kajastu see tavainimese igapäevaelus, tema reaalsissetulekus ja elujärje paranemises.

Usume, et nii nagu teil kõigil, oli ka vallas sel aastal ilusaid kordaminekuid ja rõõmustavat, ent kindlasti ka soove ja ootusi, mis ei täitunud.

Käes on aasta üks ilusamaid ja oodatumaid aegu: adventi- ja jõuluaeg. Jõulukuud ootame kõik, on see ju omamoodi kokkuvõtete tegemise aeg, lubaduste andmise aeg, ootuste aeg...

Järg pöördel.

Parimad noored kilvarid põhikoolide arvestuses on Muhus

19. novembril toimus Orissaares Koolikilb 2011 Saaremaa eelvoor. Põhikoolide arvestuses saavutas esikoha Muhu Põhikooli võistkond.

Eesti mälumänguliidu korraldatud IX Eesti koolinoorte mälumängu meistrivõistlustel Koolikilb 2011 osales tänava Saare maakonnast üheksa võistkonda: gümnaasiumiosas kaks Kuressaare Gümnaasiumist (KG) ja üks Orissaare Gümnaasiumist (OG), põhikooliosas kaks võistkonda Kuressaare Vanalinna Koolist (KVK), kaks OG-st, üks Tornimäe ja üks Muhu Põhikoolist.

Meie võistkonda kuulusid Alari Toomsalu, Hannes Päll, Herman Annus Oidekivi ja Emma Maltis.

Ulvi Kipper

Herman Annus Oidekivi, Emma Maltis, Hannes Päll ja Alari Toomsalu.

Armsad muhulased!

Nagu ikka igal aastal, lähenevad meile jõulud. Väiksemad ootavad kingitusi ja jõuluvana, suuremad teavad, et jõuludes on midagi rohkemat peidus. Kaubanduse ja reklaami suhkruvaaba all peitub algne Püha Nikolaus. Tema oli

mees, kes salaja kinkis vaestele tütarlastele kaasavara, et nad ei peaks vanatüdrukku jääma. Et nad ei peaks jääma ükski, vaid neil võiksid olla armastav mees ja lapsed. Et siis, kui ümberringi on maailm külm, saaksid nad olla pere keskel

soojas. Nii nagu meiegi jõuluajal.

Keset pimedat algavat talve süütame kuusel küünlad, et valgus meie hingese suureneks. Maailmas meie ümber on praegu muret ja pimedat üksjagu palju. Kuid ometi on Jumal tulnud Kristuse sünniga Petlemma sõimes meie juurde. Selleks et meiega oleks valguse võit. Nagu ütleb Ema Teresa: "Elu on meeleheit, Sa saa sellest üle. Elu on ülemlaul, Sa laula see laul. Elu on võitlusviis, Sa võta see omaks." Ning ta lisab: "Elu on võimalus, Sa tee sellest hüvang. Elu on kaunidus, Sa imetle teda. Elu on joovastus, Sa saa temast osa."

Soovin meile kõigile ilusat jõuluaega ning rõõmsat aastavahetust!

Aare Luup

Muhu Katariina koguduse diakon

Päkapikke nähti adventiaja alguses ka vallamaja ümber.
Anne Keerd

1. novembril sündis Merike Adeli ja Martin Merilo perre poeg **Märten Merilo**.

16. detsembril
Nautse-Mihkliil

Päkapikumaa:

Etendus "JÕULUVANA
JÕULUPUU"

sissepääs kell 17.00 ja 20.00

Täiel tuuril töötavad:
jõuluvorsti kohvik
piparkoogituba
loterii
jõulupostkontor
meisterdamistuba
jõulukamber
õnnevalamine.
Perepilet 5 eurot
üksikpilet 2 eurot
alla meetrised tasuta

17. detsembril
Muhu spordihallis

Jõululaat

algus kell 9.00
Teisel korrusel

Kirbukas

Tule müüma, ostma,
vahetama!
Info tel: 50 32 010.

Volikogu 23. novembri istungi päevakorrast

1. Muhu Muuseumi põhi-
määruse muutmine.
2. Muhu valla sotsiaaltoetuste
määramise ja maksmise kord
muutmise.
3. Rannaküla küla Lumi-
kellukese maaüksuse detailplaa-
neeringu kehtestamine.
4. Rinsi küla Vana-Männi
maaüksuse otsustuskorras vöö-
randamine.
5. Muhu valla 2011. a eelarve
parandused.
6. Informatsioonid.

Vallavalitsuse ja volikogu istungite
protokollid, otsused, määrused ja
korraldused on kättesaadavad
internetist www.muhu.ee -
dokumendid - dokumendiregister.

Head muhulased ja meie sõbrad!

Algus lk 1.

Armsad muhulased ja meie sõbrad! Te olete olnud varsti möödani-
kuks saaval aastal taas väga tublid
ja toimekad, olgu selle kinnituseks
meie jätkuvalt hoolitsetud ja korras
kodusaar või meediakanalites posi-
tiivse kajastuse leidnud tublide
muhulaste ettevõtmised.

Soovime jätkuvat tegusust ja
usku ettevõtmistesse, sest kui me
ise ei usu endasse ja paremasse
homsesse, siis ei tee seda keegi.

Muhu elanike arv 2011. a on kõi-
kunud: aasta algul oli see 1904 ini-
mest, vahepeal kasvas mõne in-
mese võrra ja on sügisel taas
langenud – eks siin ole mitmeid ini-
meste elukorraldusest jms tingitud
põhjuseid.

Nendele, kes omavad Muhus
elamut või suvekodu ning oma
mõtetes ja südames tundnud huvi
ja kaasa elanud muhulaste elu-olule,
rõõmudele, muredele ning kaalunud
hakata „päriselt” Muhu valla
elanikuks, teadmiseks, et just nüüd,

detsembris, on valda sissekirjuta-
miseks õige aeg. Kui jõuate esitada
elukohateate veel selle aasta sees,
siis laekub alates 1. jaanuarist osa
teie tulumaksust Muhu valda.
Elukohateate esitamiseks on kaks
võimalust: kas esitada see paber-
kandjal Muhu vallavalitsusele või
interneti teel läbi kodanikuportaalil
www.eesti.ee otse pereregistrile.

Eks meie kodusaare lähituleviku
käekäik sõltub nii meie püsielanike
kui ka ajutiselt saarel olevate
inimeste ühisest koostööst ja
panusest.

Rahulikke jõulupühi ja ilusat uut
aastat !

Muhu Vallavalitsus
Muhu Vallavolikogu

Vallavalitsuse istungitelt

1. november

Otsustati jagada Päelda k Taga-
küla katastriüksus kolmeks vastavalt
detailplaneeringule: Tagaküla, Nurme
ja Ruusiaugu.

Kooskõlastati Kallaste k Jakobi mü
puurkaevu asukoht.

Kinnitati projekteerimistingimu-
sed:

- Piiri k Viilhalli mü varjualuse
ehitamiseks,
- Pädaste k Kadaka mü aida ehitami-
miseks,
- Eesti Energia Võrguehitus AS-le
Koguva alajaama piirkonna ning
Külase alajaama fiidrite F3 ja F4
rekonstrueerimiseks.

Väljastati kirjalik nõusolek Vana-
mõisa k Taga-Simmu mü puurkaevu
rajamiseks.

Väljastati ehitusluba:

- Levalõpme k Männi mü elamu
ehitamiseks,
- Kaitseministeeriumile Levalõp-
me k Liivamaa mü erirajatise rajami-
seks,
- Eesti Energia Jaotusvõrk OÜ-le
Kuivastu k Tammi mü elektrivõrgu-
ühenduse rajamiseks,
- Kallaste k Jakobi mü suvila ehi-
tamiseks,
- Pädaste k Kadaka mü suvila ja
sauna ehitamiseks.

Väljastati kasutusluba OÜ-le Eesti
Energia Jaotusvõrk:

- Kallaste k Merearu mü ja
- Põitse k Kolga mü
elektrivõrguühendustele.

Toetati külaelanike seltsitegevust
ja külade arendamist Paenase k

bussiootepaviljoni remondiks, lauda-
de ja pinkide ostuks Külase küla-
seltsi majja, Rootsivere küla uute
postkastide soetamiseks ja varjualuse
ehituseks ning Sasku 2011 XI etapi
korraldamiseks Muhus Vanatoa
turismitalus.

3. november

Otsustati sulgeda alates 3. no-
vembrist Muhu valla munitsipaal-
teed ja lepinguga avalikuks kasutu-
seks antud erateed raskeveokitele
kogukaaluga üle 10 tonni.

8. november

Kinnitati projekteerimistingimu-
sed:

- Paenase k Põllu mü elamu re-
konstrueerimiseks,
- Laheküla OÜ-le Tammisaare
Talumuseum kuuluva Sinilille ja
Ülase mü-te elamu ja kõrvalhoone
ehitamiseks.
- Väljastati kirjalik nõusolek Või-
küla Mäe mü puurkaevu rajamiseks.
Väljastati ehitusluba:
- Muhu Puidukoda OÜ-le Piiri k
Puidu mü puidutöökoja laiendamise-
seks,
- Eesti Energia Jaotusvõrk OÜ-le
Võlla k Kukemetsa mü elektrivõrgu-
ühenduse rajamiseks.

Väljastati kasutusluba:

- Igaküla Runni puhkemajale,
 - Suuremõisa k Jaani-Mihkli sauna-
le,
 - OÜ-le Eesti Energia Jaotusvõrk
- * Pärase alajaama F1 fiidri pinge ja
* Lehtmetsa AJ Nossa 0,4kV fiidri

F2 pinge parendamisele.

Otsustati eraldada reservfondist
400 eurot transpordiparve doku-
mentatsiooni kooskõlastamiseks
Veeteede Ametiga.

15. november

Määrati Igaküla Runni mü siht-
otstarbeks 5% ulatuses ärimaa ja 95%
ulatuses maatulundusmaa.

Väljastati kasutusluba OÜ-le Eesti
Energia Jaotusvõrk:

- Vöiküla Mäe mü ja
- Pädaste k Kadaka
elektrivõrguühendustele.

Viidi sisse 2011.a eelarve paran-
dused. Suurendati 2011. a eelarvet
sihtotstarbeliste vahendite arvelt.

23. november

Otsustati jagada Lõetsa k Paavli
mü: Sireli ja Paavlipõllu.

Väljastati ehitusluba Põitse k Uuelu
mü elamu rekonstrueerimiseks.

Väljastati kaevetööde luba OÜ-le
Tempore Võlla k Kukemetsa mü
elektrivõrguühenduse rajamiseks.

Väljastati kirjalikud nõusolekud
puurkaevude rajamiseks:

- Pärase k Matsi mü-le
- Lalli k Tänavasuu mü-le
- Suuremõisa k Mardi mü-le.

29. november

Väljastati kirjalik nõusolek Igaküla
Lauri-Tõnise mü puurkaevu rajami-
seks.

Hooldekodu kohatasudeks määrati
1. jaanuarist 2012: - tavahooldus 468
eurot, - lamajad 498 eurot.

Olgem nähtavad!

Kui senikehtinud nõuete kohaselt pidi helkurit kandma vaid kõnniteeta ja valgustamata teel liikudes (tingimused, mis vastasid enamjaolt maantee liikluskeskkonnale), siis uus liiklusseadus näeb ette pimedal ajal liigeldes üldist helkuri kandmise kohustust. Seega, helkurit tuleb pimedal ajal kanda ka asulas.

Jalakäijahelkur on Euroopa Liidu direktiivi kohaselt isikukaitsevahend, mille turvalisusnõuded on kehtestatud vastava standardiga. Nõuetekohasel helkuril või selle pakendil peab olema tähistus CE EN 13356 (LS § 11 lg 4). Korralik helkur on hästi märgatav lähitulede valgusvihus vähemalt 150 m ja kaugtulede valgusel 300 m kauguselt.

Kuigi jalakäija näeb tuledega autot juba kaugelt, eristab juht helkurita jalakäijat lähitulede valgusvihus alles 30-40 m kauguselt. Pimedas sõites häirivad juhti veel vastusõitvate autode tuled, kriimustused ja mustus esiklaasil või vihm ja udu. Halb ilm võib peaaegu poole võrra vähendada seda teepikkust, mille jooksul autojuht helkurita jalakäijat

märkab. Halvemal juhul on see vaid 15-20 m, mis ei ole piisav, et juht suudaks pidurdades vältida jalakäijale otsasõitu.

Kiirusel 90 km/h on sõiduki peatumisteedond kuival teekattel ligikaudu 70 m. Märjal või lumisel teekattel on peatumisteedond märgatavalt pikem. Korralik helkur on auto lähituledele nähtav juba 130-150 m kauguselt. Juhile jääb siis piisavalt aega, et reageerida ja helkurit kandvast jalakäijast ohutult mööduda.

Kõige efektiivsemalt töötavad kõvad ja valged, võimalikult heledad helkurid, mille sees olevad peegelprismad autotuledele saabuva valguse klaarilt tagasi peegeldavad. Kui helkuri pealispind on kulunud või kriimustada saanud, tuleks helkur välja vahetada.

Ka pehmed helkurid ja helkurribad on head, ent nendele kantud valgustpeegeldav aine võib pikemal kasutusel kuluda, eriti kui on tegu rõivaste külge õmmeldud ribadega, mis koguni pesumasinas läbi käivad.

Olgu tegemist rõivastele püsivalt või ajutiselt kinnitatava helkuriga, oluline on, et helkur oleks nähtav

võimalikult mitmest suunast. Kuna maanteel peab kõndima vasakpoolsel teepeenral, tuleb rippuv helkur paela ja haaknõelaga kinnitada riiete paremale, sõiduteepoolsel küljele. Helkur peab jääma rippuma umbes põlve kõrgusele – samal kõrgusel asuvad ka sõidukite tuled. Oluline on jälgida, et helkur jope või mantli ääre alt välja paistaks. Pimedal ajal või halva nähtavuse korral suurendab oluliselt jalakäija märgatavust ka hele riietus.

Enda nähtavaks tegemine on vajalik ka jalgratturil. Põhivarustusena peavad igal jalgrattal olema kollased või valged helkurid vähemalt ühe ratta mõlemal küljel (nt kodarahelkurid) ning ees valge ja taga punane helkur. Lisaks peab pimedas sõites põlema rattal ees valge ja taga punane tuli. Jalgratturil on pimedas sõites soovitatav enda nähtavaks tegemiseks kasutada helkurmaterjaliga varustatud ohutusriietust (helkurvest). Turvalist liiklemist!

Ardo Vahter
Ülemkonstaabel
Piirkonnapolitseiner

Noppeid ja nupukesti noortekast

Algus lk 3.

Studio MSN

Energiatarga konkursil

Energiatarga videokonkursil sai meie film „Don't mess with karma!“ neljanda koha. Lähipäevil on oodata Kinobussi külaskäiku Muhumaale.

Osaluskohvikust

1. detsembril kogunesid noored üle Eesti kokku viieteistkümnesse osaluskohvikusse. Osaluskohviku eesmärk oli tuua ühiste teemade arutamiseks kokku väga erineva tausta ja kogemusega noored ning noortemeelsed. Osaluskohvik kestis igal pool täpselt 15 000 sekundit ja kokku loodeti tuua vähemalt 1500 noort üle Eesti. Seda toredat üritust korraldasid Eesti Noorteühenduste Liit ja maakondlikud noortekogud. Kuressaares oli peakorraldajaks Saaremaa noortekogu. Saaremaa osaluskohvikus oli noori kokku üle 160. Saaremaa noortekogusse kuulub ka Muhumaa noor Lembitu Valdmets.

Osaluskohvikus ringi vaadates jäi silma veel nii mõnigi noor muhulane. Minu muljed sellest noorte tehtud üritusest on igati positiivsed. Ka Saare maakonna noorsoonõuniku Inga Teär'i silmist oli näha rahulolu.

Saaremaa osaluskohvikus oli kokku 9 teemat - kolm kohaliku ja kuus vabariiklikku. Kohalike teemadena olid arutusel transpordiküsimused, noorte osalus kohalikul tasandil ja tulevik Saaremaal.

23. novembril käisid noortekeskusel külas mandri-inimesed Harju Maavalitsusest ja Eesti Noorsootöötajate Ühendusest. Ka „Õnne 13“ Mare ehk Anne Veesaar oli pundis. Meie noortekast läksid nad edasi Kuressaare noortemessile „Tuleviku Kompas“. Küsimuse peale, kas nad ka teistesse noortekeskustesse lähevad, vastati: „Ei! Me tahtsime vaid seda kõige paremat näha!“ Egolaks missugune!

6. detsembril külastasid meid noorsootöötajad Kristi Hints ja Marjana Luist – esimene töötab Aste ja teine Kuressaare noortekas. Üheskoos mängisime lauamängu „Dalmuti“. Ka noorteka WII tantsuplaadid läksid käiku.

Arnek Grubnik
noortekeskuse juhataja

Vanu pilta Muhust

Muhu pühadepoisid Kanadas. Pildil on Esper Kõvamees, Edgar Schmuul Koguva Tõniselt, Evald Noor Koguva Kaljult, Valfred Schmuul Koguva Antsult, Bernhard Schmuul Koguva Mihkliit, ?, Villie Schmuul Koguva Mihkliit. Istuvad kaks tundmatut ja Rafael Noor Koguva Jaagult. Pilt on muuseumisse jõudnud Heljo Noore kogust.

PILET 6 EUROT. INFO JA REGISTREERIMINE 503 2010
ESINDATUD ON PUHVET.

Muhu aastalõpu pidu

30. DETSEMBRIL
ALGUSEGA 20⁰⁰ MUHU
SPORDIHALLIS

Esinevad:

TANTSULIS-MUUSIKALISED
VAHEPALAD MUHU
TAIDLUSKOLLEKTIVIDELT

TANTSUORKESTER
BRANDY

Muhu vallaleht soovib kõigile headele kaastöölisele, abilistele ja lugejatele meeleolukaid jõule ja müstilisel ilusat uut aastat!

Kirikuteated

EELK Muhu kogudus
Teenistused Muhu Katariina kirikus **pühapäeviti kell 11.**
Koguduse hooldajaõpetaja Hannes Nelis, tel 52 91 881, hannes.nelis@eelk.ee
Diakon Aare Luup, tel 56 903 327, aare.luup@gmail.com
Koguduse uudised ja uue-
mad teated leiad interneti-
aadressilt www.eelk.ee/muhu

EAÕK
Rinsi
10. detsembril kl 10 jumalik liturgia

7. jaanuaril kl 10 Issanda ristimise püha jumalik liturgia, veepühitsemine
Hellamaa
24. detsembril kl 15 Kristuse sündimise püha õhtuteenistus
7. jaanuaril kl 13.30 suur veepühitsemine
Liiva hooldekodu
24. jaanuaril kl 13 Kristuse sündimise püha palveteenistus
7. jaanuaril kl 13 Issanda ristimise püha jumalateenistus.
Preester Andreas Pöld, tel 45 33743, 56 606 703, e-post andreas.pold@mail.ee

IN MEMORIAM

Meie hulgast lahkusid

- 2. novembril 82-aastane **Maimu Mägi.**
- 8. novembril 89-aastane **Elviine Kaljur.**
- 15. novembril 96-aastane **Salumonia Kask.**
- 1. detsembril 62-aastane **Maie Ränk.**
- 4. detsembril 99-aastane **Akilina Kann.**

Tunneme kaasa omastele!

Näarikuu juubilarid ja sünnipäevalapsed

Hildegard Tüür 91 (10.1)
Linda Saaremäel 90 (21.1)
Armilda Kiik 88 (1.1)
Leonhard Pajust 87 (17.1)
Ermi Nõu 85 (2.1)
Adele Vaga 85 (24.1)
Aino Tuul 84 (23.1)
Maimu Äkke 83 (14.1)
Õie Rääm 83 (29.1)
Eduard Vapper 82 (25.1)
Bruno Kollo 82 (30.1)
Amalie Maripuu 81 (20.1)
Lembit Uibo 81 (24.1)
Helga Tammik 81 (28.1)
Leida Mägi 80 (20.1)
Endel Veskimeister 80 (22.1)

Kalev Pöld 65 (8.1)
Kalju Jõgi 65 (17.1)
Aire Liik 60 (18.1)
Janne Kommel 60 (21.1)

Palju õnne!

*Hubisev küünlaleek kuusel,
selles on soojust kui tunned ...
selles on valgust kui vaatad ...
selles on soovid kui kuuled ...
selles on õnne kui ootad.*

Rahulikke jõule
ja kõike paremat
uuel aastal!

Hellamaa külakeskus

Kommunaalamet on talve tulekuks valmis

Selleks talveks on lumelükkamise lepingud sõlmitud kaheksa ettevõtjaga ja vajadusel on võimalik valla teedele välja panna neliteist erinevat masinat. Lisaks masinad riigiteedel.

Infot lumelükkajate kohta on võimalik vaadata valla kodulehel www.muhu.ee/Kommunaalamet

Muhu Valla Kommunaalamet soovib kõigile ilusat lumerohket talve!

Jõulukess

9. aastat avatud Lõetsa küla Jõulukess ootab Jüri-Jaani Talustuudiosse jõulukaarte ostma või neid ise savist tegema, külade uudiseid ja retsepte vahetama, ise kingitust glasuurima või nime peale kirjutama.
KESSIT leiad puust, riidest ja savist JÕULUKINGI sõbrale.
Loovuspesas SUUR MUHURAKU NÄITUS
Teeviidad ja telefoninumbriid 5102183, 4548936 aitavad leida teotsa Jõulukessini
Lõetsa külas Muhumaal 1. adventist kolmekuningapäevani
MTÜ MUHU InSEA
muhuinsea.blogspot.com

Lipupäev - **3. jaanuar:**
Vabadussõjas võidelnute mälestuspäev.

13. detsembril kell 11
Hellamaa külakeskuses

Maanteeameti infopäev

Teemad: Liiklusseaduse ja tuleohutusseaduse muudatused
Peale loengut võimalus valmistada endale ise helkur.
Oodatud kõik huvilised!

28. detsembril kell 12
Hellamaa külakeskuses

Pensionäride aastalõpupidu

Osavõtutasu 2 eurot maksta 26. detsembriks
sotsiaalkeskusesse või Hellamaa külakeskusesse.
Eeskava ja suupisted!
Info tel: 5615 7048

Toimetab Anu Pallas,
tel: 52 28 929, e-post: muhulane@muhu.ee
Muhulane ilmub üks kord kuus.
Internetis www.muhu.ee - Ajaleht
Trükitud Saarte Trükikojas 500 eks.
Hind 30 euro senti